

محله اقتصادی

محله اقتصادی / دوره دوم / سال پنجم / شماره ۴۱ و ۴۲ / فروردین و ادبیهشت ۸۶

به نام خدا

سرآغاز سخن

۲ رانت (افزونه) اقتصادی: مفتشاء توسعه نیافتنگی یا توسعه؟

اقتصاد ایران

تأمین اعتبار موردنیاز برای توسعه حمل و نقل شهری با بهره‌گیری از درآمدهای به دست آمده از حذف یارانه‌های سوخت و سانط نقلیه

۴ عبد الرضا رضایی ارجروی / محمد رضا فرشیدنژاد

بررسی تطبیقی ترکیب مخارج بودجه دولت بین گروه کشورهای توسعه یافته در حال توسعه و ایران

۱۸ سید مهدی حسینی / علیرضا غایبی / ایمان قدایی

۵۰ انرژی زمین کرمایی و موقعیت ایران / منیژه طبیعی

اقتصاد توسعه و هایله

۵۴ اقتصادی بیزینی / احمد سرلک

اقتصادیین اهلل

۶۲ نظام جامع اطلاع رسانی بازار کار / مجید لطفعلی‌خانی

و وضعیت برخی از شاخص‌های اقتصادی و نظام مالیاتی ژاپن

۶۹ ترجمه: مریم گرامی

آنارکیوستن به سازمان تجارت جهانی (WTO) بر وضعیت اشتغال چین

۷۶ بهنام سالم

اطلاع رسانی

تاریخ مغول در ایران / بر تولد اسپولر

۸۶ ترجمه محمود میرآفتاب و حجت‌الله رحیمی

۸۸ مکتب طرفدار عرضه / جیمز گوارتنی / ترجمه دکتر سید حسین میرجلیلی

محله اقتصادی / ماهنامه داخلی حوزه معاونت امور اقتصادی دوره دوم / سال پنجم / شماره ۴۱ و ۴۲ / فروردین و ادبیهشت ۸۶

صاحب انتشار: معاونت امور اقتصادی

مدیر مسؤول: سعید شیرکوند

سردیر: علی دینی لوکمانی

هیأت تحریره: محمد آقایی، رضا استاد حسین، اشین جناتی، زبور حانمیزاده، علی حسن زاده، شهرزاد خوانساری، مهری و حسین فر، خدیجه رفیعی، فربا رفیع، محمد رضا ساووجی، بهزاد طالش نیار، آسیه قاسمی، علی موحد نژاد، سید حسین میرجلیلی، محمد رحم احمد وند، علی خرسندیان، احمد زمانی

مدیر داخلی: اتور سپهروی

مدیر هنری: سعید قره‌خانی

ویراستار: مهری دوستی

حروفچی: لیلا جعفرزاده

محله در ویرایش مطالب آزاد است. مقاله‌های منتشر شده لزوماً به معنای دیدگاه معاونت امور اقتصادی نیست. مجله اقتصادی با استقبال از طرح نقطه تظرفهای شما، امداده دریافت مطالب ارسالی است. لطفاً مقاله‌های خود را به نشانی زیر ارسال فرمایید:

«خیابان پاسداران، خیابان شهید حجت سوری
(نیستان هفتاد شماره ۲۱۳)، معاونت امور اقتصادی»
کد پستی: ۱۹۴۴۸/۴۱۴۴

تلفن: ۰۲۲۵۲۲۴-۰۱۰ و ۰۲۲۵۲۲۴-۰۰۰

مکتب طرفدار عرضه^۱

جیمز گوارتنی^۲

لوچه دکتر سید حسین میرجلی

(استاد بزرگ هنرستان اقتصاد - پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی)

مکتب طرفدار عرضه در اقتصاد، مبنای نظری و سیاسی برای کاهش های مالیاتی قابل توجه در ایالات متحده و کشورهای دیگر می دهد خارج از نیروی کار باشد. دیگران تصمیم می گیرند مدت طی دهه ۱۹۸۰ را فراهم کرد. مکتب طرفدار عرضه بر تأثیر نرخ های تعطیلات بیشتری داشته باشد، زودتر بازنشسته شوند و یا از فرصت های اضافه کاری صرفه نظر کنند و برخی نیز تصمیم می کنند. نرخ نهایی مالیات یک شخص معنی نرخ مالیاتی که شخص برای یک دلار اضافه درآمد می پردازد، تعیین کننده گسترش مالیات ها از یک سو و درآمد موجود برای استفاده شخصی، از کاهش خواهد داد و در نهایت افزایش میزان محصول را کاهش سوی دیگر است، از آنجا که مالیات ها به طور مستقیم برانگیزه مردم می دهد.

دلیل دوم: نرخ بیشتر مالیات نهایی^۳ مشوق سرمایه گذاری های سربوش مالیاتی و^۴ شکل های دیگر اجتناب از پرداخت مالیات است.

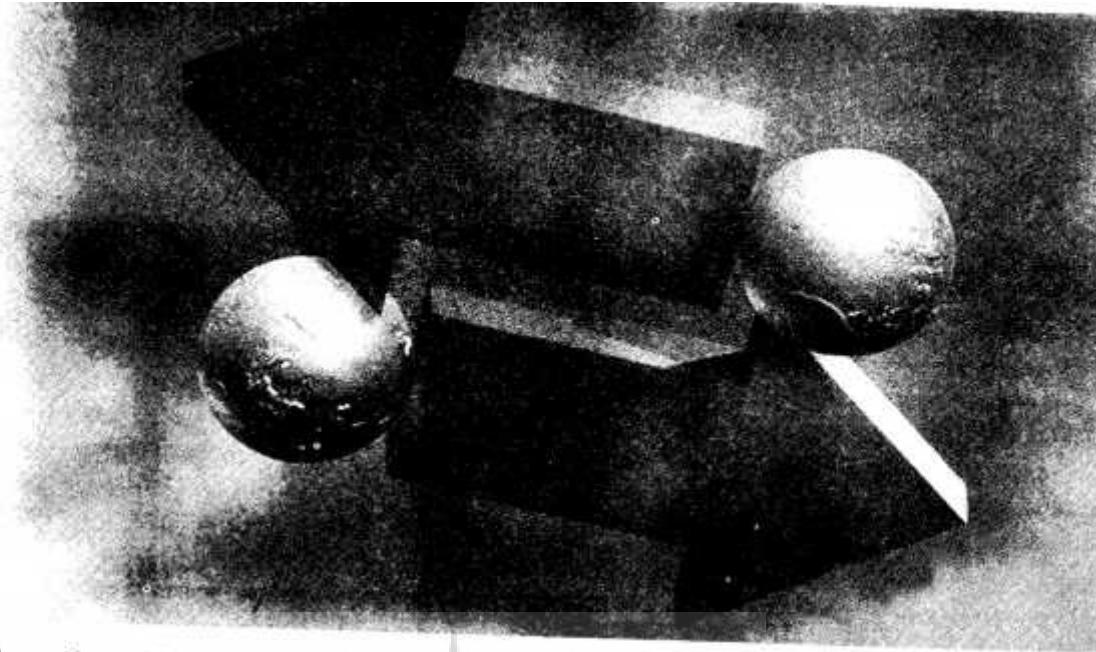
برای کارکردن، پس انداز و سرمایه گذاری از می گذرد علاوه بر این وجود دارد، بنابراین نرخ های نهایی مالیات در تحلیل مکتب طرفدار عرضه نقش مرکزی دارد.

افزایش نرخ های نهایی مالیات، سهم درآمد اضافی که صاحبان درآمد می توانند نگذاری کنند و کاهش می دهد. کاهش درآمد (قابل نصرف) به دو دلیل تأثیر مضر بر محصول دارد.

دلیل اول: نرخ های نهایی بیشتر مالیات، بازدهی کار و

فعالیت های مولد دیگر مشمول مالیات را کاهش می دهد. هنگامی که مردم از برداشت بیشتر از آنچه کاشته اند ممنوع شوند، در نهایت کمتر می کارند. بنابراین هنگامی که نرخ های نهایی مالیات افزایش

ایجاد می شود. قابل بیش بینی است که این مالیات دهنگان، پس از کاهش نرخ های مالیاتی، درآمد مشمول مالیات بیشتری، به دست غیرقابل کسر از مالیات کنند. اتلاف، واستفاده ناکاراز منابع باورش تیجه فرعی این ساختار انگیزه است. تمایز میان تغییر نرخ های مالیات و تغییر درآمدهای مالیاتی اهمیت دارد. از آنجا که نرخ های مالیات بیشتر تلاش کاری را تضعیف می کند و مشوق اجتناب از پرداخت مالیات^۱ و حتی فرار مالیاتی است^{۱۱} بنابراین، با افزایش نرخ های مالیاتی، پایه مالیاتی کوچک خواهد شد. هنگامی که به وسیله ای مالیات بیشتری وضع می شود، شما کمتر از آن وسیله خریداری می کنید. بنابراین افزایش نرخ مالیات، افزایش به نسبت کمتری در درآمدهای مالیاتی ایجاد می کند. در واقع، اقتصاددانی به نام آرتور لافر^{۱۲} (که به دلیل «منحنی لافر»^{۱۳} مشهور شده است) این همان ۳۳ درصد^{۱۴} کاهش خواهد داد. اینجا که کاهش از ۱۵ درصد به ۱۰ درصد کاهش خواهد داد. اینجا دریافتی خالص^{۱۵} هر صد دلار عواید اضافی از ۸۵ دلاری به ۹۰ دلار افزایش خواهد یافت که فقط ۵/۹ درصد افزایش در انگیزه کسب منفعت است (در مقایسه با صد درصد افزایش در بالاترین طبقه مالیاتی). از آنجا که کاهش ۱۵ درصد نرخ مالیات به ۱۰ درصد فقط اثر کوچکی برانگیزه کسب منفعت دارد، بنابراین کاهش نرخ مالیات تأثیر اندکی بر پایه مالیاتی دارد. بنابراین در مقایسه با آثار درآمدی در طبقات مالیاتی بالا، درآمد

مالیاتی به میزان حدود همان درصد نرخ های مالیات در پایینترین طبقات مالیاتی کاهش خواهد یافت. خلاصه^{۱۶} موضوع این است که کاهش همه نرخ های مالیاتی به میزان^{۱۷} به کاهش های اندک درآمد (یا حتی افزایش درآمد) در طبقات مالیاتی بالا و از دست دادن درآمد زیادی از پایین ترین طبقات مالیاتی منتهی خواهد شد. سهم مالیات بر درآمد پرداخت شده توسط مالیات دهنگان با درآمد بالا، افزایش می یابد.

شرايط تورم دهه ۱۹۷۰ شرایط مناسبی برای دیدگاه مکتب طرفدار عرضه ایجاد کرد. همان طور که تورم مالیات دهنگان گوناگون را به طبقات مالیات نهایی بالاتر و بالاتر منتقل می کرد اقتصاددانان طرفدار عرضه استدلال می کردند که نرخ های مالیاتی بیشتر، تیروی مقاومت^{۱۸} مهمی برای رشد اقتصادی است. علاوه بر کنند، به عبارتی، ۱۰۰ درصد افزایش در انگیزه برای کسب منفعت

این، طبق دیدگاه مکتب طرفدار عرضه، بیشترین میزان مالیاتی در صد در ۱۹۲۶ کاهش داد. افزون بر آن، کاهش های مالیاتی در عمل بدھی مالیات بر درآمد شخصی دریافت کنندگان کم درآمد را حذف کرد. نتایج، به طور کامل تحسین برانگیز بودند. از ۱۹۲۱ تا ۱۹۲۶ اقتصاد آمریکا با سرعت رشد کرد. پس از آن که نرخ های مالیاتی کاهش یافته، درآمد مالیاتی واقعی (برحسب دلار) (۱۹۲۹) جمع اوری شده از مالیات دهنگان با درآمدهای بالای ۵۰ هزار دلار از ۲۰۵۱ میلیون دلار در ۱۹۲۱ به ۴۹۸۱ میلیون دلار در ۱۹۲۶ افزایش یافت (يعني به میزان ۶۳ درصد). در برابر، بدھی مالیات واقعی افراد با کمتر از ۵۰ هزار دلار درآمد به میزان ۴۵ درصد کاهش یافت. بنابراین با کاهش نرخ های مالیاتی، درآمدهای جمع اوری شده از مالیات دهنگان با درآمد بالا، افزایش می یافته، در حالی که درآمدهای جمع اوری شده از مالیات دهنگان با درآمد کمتر، کاهش می یافته. کاهش های مالیاتی دهه ۱۹۲۰ میزان مالیات های پرداخت شده توسط تروتمندان را به طور قابل توجهی افزایش داد.

نتایج کاهش های مالیاتی کنندی - جانسون در اواسط دهه ۱۹۶۰ مشابه بودند. بین سال های ۱۹۶۲ و ۱۹۶۵ نرخ های مالیاتی به میزان حدود ۲۵ درصد کاهش یافته و بالاترین نرخ مالیات نهایی از ۹۱ درصد به ۷۰ درصد کاهش یافت و به طور همزمان، پایین ترین نرخ مالیات از ۲۰ درصد به ۱۴ درصد کاهش یافت.

برای بیشترین مالیات دهنگان، نرخ های پایین تر، درآمدهای مالیاتی را کاهش داد. بر حسب ارزش دلار در ۱۹۶۳، درآمدهای مالیاتی جمع اوری شده از ۹۵ میلیارد پایین ترین مالیات دهنگان از ۳۱ میلیارد دلار در ۱۹۶۲ به ۲۹/۶ میلیارد دلار در ۱۹۶۵، یعنی ۴/۱ درصد کاهش یافت. در برابر، درآمدهای مالیاتی واقعی جمع اوری شده از ۵ درصد بالاترین مالیات دهنگان، از ۱۷/۲ میلیارد دلار در ۱۹۶۳ به ۱۸/۵ میلیارد دلار در ۱۹۶۵، یعنی ۷/۶ درصد افزایش یافت. مائد کاهش های مالیاتی ۵۰ دهه ۱۹۶۰، کاهش نرخ های مالیاتی ۵۰ دهه ۱۹۶۰ درآمد مالیاتی جمع اوری شده از مالیات دهنگان کم درآمد را کاهش داد، در حالی که درآمدهای جمع اوری شده از مالیات دهنگان برآمد را افزایش داد.

قانون مالیاتی مهمی در سال های ۱۹۸۱ و ۱۹۸۶ در آمریکا به تصویب رسید که طبق آن بالاترین نرخ مالیات بردرآمد فرال آمریکا از ۷۰ درصد به حدود ۳۳ درصد کاهش یافت. عملکرد اقتصاد آمریکا طی دهه ۱۹۸۰ تحسین برانگیز بود. نرخ رشد تولید ناخالص داخلی (GNP) واقعی در مقایسه با نرخ های کم رشد دهه ۱۹۷۰، افزایش یافت. به طوری که رشد اقتصاد آمریکا از نرخ رشد ملل صنعتی دیگر به جز زاین بیشی گرفت. منتقدان سیاست مالیاتی ۵۰ دهه ۱۹۸۰ می اوردنند که کاهش بالاترین نرخ های مالیات برای تروتمندان تزویت پادآورده به همراه داشته است.

درآمد مشمول مالیات در ۳۰ طبقات مالیاتی بالاتر طی دهه ۱۹۸۰ بسیار افزایش یافت. اما مالیات های جمع اوری شده در این طبقات بیشتر افزایش یافت. بر مبنای ارزش دلار در سال های ۱۹۸۴-۱۹۸۲ درآمد مالیات بر درآمد جمع اوری شده از ۱۰ درصد بالاترین

مطالعات تجربی مربوط به کاهش های مالیاتی که طی دهه ۱۹۲۰ و دهه ۱۹۶۰ انجام شد، نظریات مکتب طرفدار عرضه را تایید کرد. آندرولمن^۱ وزیر خزانه داری آمریکا با اقدام به سه کاهش مهم مالیاتی، بیشتر اقتصاددانان مکتب طرفدار عرضه و نه همه آنها، تأکید داشتند که کاهش نرخ های مالیاتی کمتر منتهی به از دست رفتن درآمد می شود.

می تواند بدون از دست دادن درآمد قابل توجه کاهش یابد.

در موضوعات مهم مالیاتی از ۱۹۷۵ تا ۱۹۸۶، مخالفان مکتب طرفدار عرضه معتقد بودند که غیرواقع بیشانه است که انتظار داشته باشیم نرخ های مالیاتی کمتر، منتهی به افزایش درآمدهای مالیاتی شود. طبق عقیده منتقدان، افزایش پایه مالیاتی که به میزان کافی زیاد یاشد تا درآمدها را افزایش دهد، مستلزم کشش زیاد و غیرواقع بیشانه عرضه کار است. (افزایش ساعت های کار ناشی از دستمزدهای بیشتر پس از کسر مالیات). در پاسخ، حامیان مکتب طرفدار عرضه کار، پایه مالیاتی را گسترش می دهد. طبق دیدگاه طرفدار عرضه، ترکیب کاهش در اجتناب از پرداخت مالیات و افزایش فعالیت های کسب و کار، اجازه خواهد داد، بالاترین طبقات مالیاتی نرخ های کمتری بپردازد بدون آنکه درآمدی از دست بدھند در حالی که در همان زمان، بیشتر اقتصاددانان مکتب طرفدار عرضه و نه همه آنها، تأکید داشتند که کاهش نرخ های مالیاتی کمتر منتهی به از دست رفتن درآمد می شود.

سیاست مالیاتی من بردازد. اما از آن جا که مدتی به طول می‌انجامد تا مالیات دهنگان خود را با آن وقق دهنده، درآمدهای به تغییرات نرخ مالیاتی در بلند مدت حتی حساس تر هستند. جیمز لانگ^{۲۶} و من، مطالعه‌ای انجام دادیم که نتیجه آن این بود که مالیات دهنگان در دولتهای یا ترخهای مالیات نهایی پایین تر، کسورات مالیاتی^{۲۷} بسیار پایین تر و مخارج بسیار پایین تری برای

سرپوش مالیاتی در مقایسه با مالیات دهنگان در دولتهای با کاهش یافتد. این یافته‌ها تأیید می‌کند آن چه مکتب طرفدار عرضه ترخهای نهایی پایین تر مالیات، با افزایش قابل توجه در پیش‌بینی کرد: ترخهای پایین تر مالیات، با افزایش قابل توجه در نهایی^{۲۸} دولت فدرال به بالای ۵۰ درصد افزایش می‌باید درآمدهای مالیاتی طبقات مالیاتی بالاتر، موجب می‌شود مالیات دهنگان پردازد مالیات‌های بیشتری پرداخت کنند. در عمل ترخهای پایین تر، تروتمندان را مجبوب کرد.

شايد تفصیلی ترین مطالعه در مورد تغییرات مالیاتی دهه ۱۹۸۰^{۲۹} مکتب طرفدار عرضه پایان دهه ۱۹۸۰ بر سیاست مالیاتی سراسر جهان اثر گذاشت. از ۸۶ کشور دارای مالیات پردازد شخصی، ۵۵ کشور بالاترین ترخ مالیات نهایی خود را طی دوره ۱۹۸۵-۱۹۹۰ کاهش دادند، در حالی که فقط دو کشور (لوگزامبورگ و لیتوانی) که پس از آن که ترخهای مالیات کاهش داده شدند، دستمزد و حقوق مالیات دهنگان پردازد در حدود ۳۰ درصد بیشتر از مقدار پیش‌بینی شده بود. به طور مشابه پس از آن که ترخهای مالیات کاهش یافته عواید سرمایه^{۳۰} در حدود صد درصد بالاتر از مقدار پیش‌بینی شده بود و درآمد کسب و کار مالیات دهنگان پردازد، بسیار بیشتر و به ۲۰۰ درصد بیشتر از آن چه پیش‌بینی می‌شد افزایش یافتد. لیندسی نتیجه گیری کرد که آثار اصلی طرف عرضه از موارد زیر توجه شده است:

با این حال پژوهش‌ها و تغییرات سیاست مالیاتی در دهه ۱۹۸۰

نشان داد که آثار انگلیزشی طرف عرضه بسیار مهم است. در حالی که اختلاف نظر درباره میزان دقیق آثار طرف عرضه ادامه می‌پابد،

این دیدگاه که ترخهای مالیات نهایی پیش از ۴۰ درصد تأثیر مخربی بر انگلیزه مردم برای کارکردن و استفاده از منابع به طور عاقلانه دارد،

اکنون به طور گسترده مورد پذیرش اقتصاددانان است. این وضع پیش از دهه ۱۹۸۰ درست نبود. بخش مهم شواهد برای تغییر در

اندیشیدن، پایانه ۱۹۸۷ دفتر بودجه کنگره آمریکاست که نسبت به ادعاهای طرفداران عرضه متقد بوده است و در پیش‌بینی درآمدش

صاحبان در آمدار ۱۵۰/۶ میلیارد دلار در ۱۹۸۱ به ۱۹۹/۸ (یعنی به میزان ۳۲/۷ درصد) افزایش یافتد. درصد افزایش در درآمد مالیاتی واقعی جمع آوری شده از یک تا پنج درصد بالاترین مالیات دهنگان حتی بیشتر بودند. در برابر، بدھی مالیاتی واقعی مالیات دهنگان دیگر (۹۰ درصد پایین) از ۱۶۱/۸ میلیارد دلار به ۱۴۹/۱ میلیارد دلار یعنی به میزان ۷/۸ درصد،

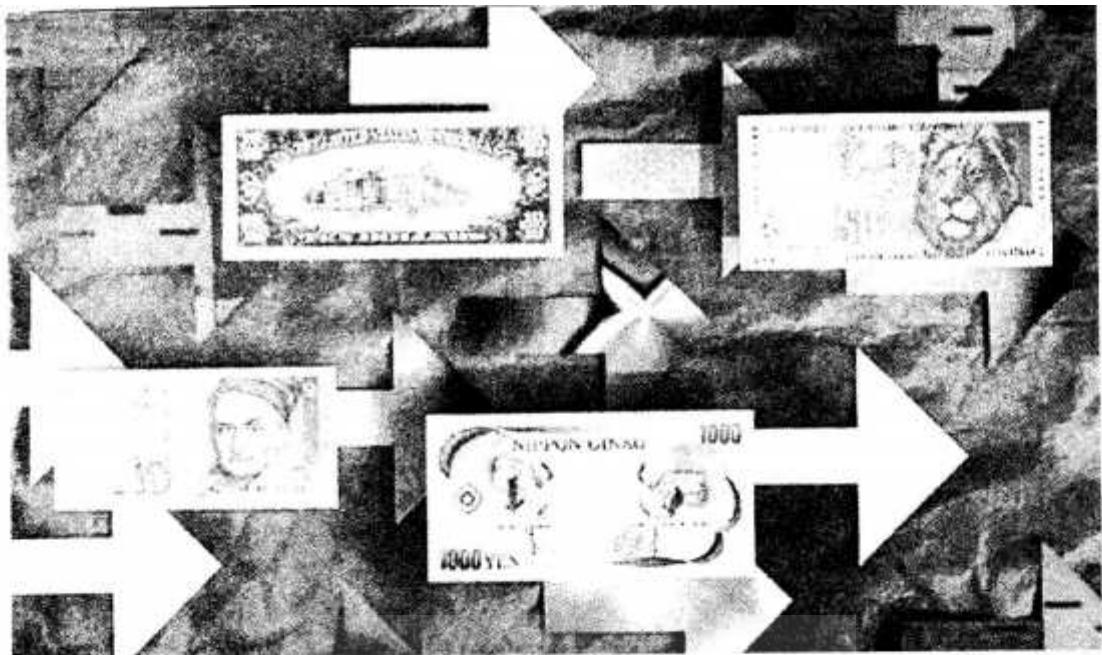
شاید تفصیلی ترین مطالعه در مورد تغییرات مالیاتی دهه ۱۹۸۰^{۳۱} از دانشگاه هاروارد انجام شده باشد. لیندسی یک گروی شبیه‌سازی کامپیوترا را برای برآورد تأثیر تغییرات ترخ مالیات دهه ۱۹۸۰ بر اجزای گوناگون درآمد به کاربرد. وی دریافت که پس از آن که ترخهای مالیات کاهش داده شدند، دستمزد و حقوق مالیات دهنگان پردازد در حدود ۳۰ درصد بیشتر از مقدار پیش‌بینی شده بود. به طور مشابه پس از آن که ترخهای مالیات کاهش یافته عواید سرمایه^{۳۲} در حدود صد درصد بالاتر از مقدار پیش‌بینی شده بود و درآمد کسب و کار مالیات دهنگان پردازد، بسیار بیشتر و به ۲۰۰ درصد بیشتر از آن چه پیش‌بینی می‌شد افزایش یافتد. لیندسی نتیجه گیری کرد که آثار اصلی طرف عرضه از موارد زیر توجه شده

الف) پرداخت‌های مردم بیشتر به شکل درآمد پولی است تا مزایای جینی و امکانات رفاهی.

ب) افزایش در فعالیت کسب و کار.

ج) کاهش در فعالیت‌های سرپوش مالیاتی.^{۳۳} (هر نوع شیوه‌ای که به طور قانونی بتواند بار مالیاتی را کاهش دهد).

یافته‌های وی موضع منتقدان مکتب طرفدار عرضه را که قرض کرده بودند آثار کلی طرف عرضه به افزایش زیاد در عرضه کار بستگی دارد را درهم شکست. مطالعه‌ای که تغییرات ترخ مالیات را با تغییر درآمد مالیاتی، مرتبط می‌سازد، به اندازه گیری آثار کوته مدت

15. Progressive income tax.

16. Top Tax Rates.

17. Take-Home Pay.

18. Bottom Line.

19. Drag.

20. Top Rates.

21. Andrew Mellon.

22. Taxable income.

23. Lawrence Lindsey.

24. Capital gains.

25. Tax Shelter.

(هر نوع شیوه‌ای که به طور قانونی بتواند از بار مالیاتی بکاهد)

26. James Long.

27. Tax - Deductions.

(به هزینه‌هایی احتلاق می‌شود که قبل از محاسبه مالیات می‌توان آن‌ها را
از کل درآمد کسر کرد.)

28. Combined Marginal Tax rate.

29. Congressional Budget Office.

همواره فرض کرده است که مالیات دهنگان به هیچ وجه به تغییر نرخ‌های مالیات، واکنش تشنان نخواهند داد. دفتر بودجه کنگره^{۲۹} می‌توانست: «داده‌های تشنان دهنده شواهد عینی قابل توجهی از واکنش درآمدی زیاد میان مالیات دهنگان در بالاترین سطوح درآمدی است. این تحول در نظرکار، مهمترین میراث مکتب طرفدار عرضه است.

پی نوشت‌ها:

1. supply side economics.

2. James Gwartney.

3. High Marginal tax rates.

4. Tax shelter investments.

5. tax avoidance.

6. Depreciable.

7. Plush Offices.

8. Fringe Benefits.

9. Tax-Deductible.

(هزینه‌هایی که قبل از محاسبه مالیات می‌توان آن‌ها را از کل درآمد کسر

کرد.)

10. Tax-Avoidance.

11. Tax Evasion.

12. Arthur Laffer.

13. Laffer Curve.

14. Tax Brackets.

منبع:

Gwartney, James D., "Supply - side Economics", The Concise Encyclopedia of Economics, Edited by: David Henderson, 2002.